

133 § Lausunto yhteiselle kirkkoneuvostolle Rohkeasti yhdessä - tavoitelaehdotuksesta**Päätösehdotus**

Kirkkoherra Kari Kanala

Seurakuntaneuvosto tutustuu Rohkeasti yhdessä tavoitelaehdotukseen ja antaa YKN:lle oman lausuntonsa.

Käsittely

Seurakuntaneuvoston jäsenet Helena Laavi ja Arto Puusa katsoivat, etteivät he voi yhtyä kaikilta osin Rohkeasti yhdessä -prosesin arvoihin. He halusivat, että arvoissa korostettaisiin ensimmäisenä rakkautta Jumalaan ja sitten vasta lähimmäisen rakastamista. He esittivät lausunnon hylkäämistä, jos siihen ei tehtäisi tätä lisäystä. Suoritettiin kädenostoäänestys, jossa esittelijän esitystä kannattavat äänestivät JAA ja vastaesitystä kannattavat äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin 11 JAA ääntä ja 2 EI ääntä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin äänin 11-2.

Selostus

Yhteinen kirkkoneuvosto (YKN) teki 15.8.2019 päätöksen (227 §) Helsingin seurakuntayhtymän eri toimijoiden välisen Rohkeasti yhdessä – työskentelyn käynnistämisestä. Työskentelyn tavoitteena on turvata Helsingin seurakuntien ja yhtymän yhteisten palveluiden toimintaedellytykset yhteistyömuotojen vahvistamisella toimintaympäristön haasteissa.

Rohkeasti yhdessä –työskentelyä pohjustavat kaikki ne toimenpiteet ja linjaukset, joita tehtiin vuosina 2015-2018 Toimintakulttuurin muutos – hankkeen aikana. Taloudellisen tilanteen kiristymisestä liikkeelle lähtenyt prosessi laajeni säästötoimenpiteiden lisäksi käsittämään monia toimintatapoihin liittyviä uudistuksia, kuten nopeampaa reagointia käsillä oleviin asioihin, seurakuntalaisten osaamisen vahvempaa tunnistamista, jalkautumista yhä enemmän helsinkiläisten pariin sekä jäsenlähtöistä ajattelua.

Rohkeasti yhdessä –työskentely on osa Helsingin seurakuntien yhteistä strategian valmistelua. Helsingin seurakuntien yhteinen kirkkovaltuusto päätti 13.12.2018 (104 §) siirtyä strategiatyössään prosessimaiseen ja

ilmiöpohjaiseen työskentelytapaan. Työskentelyn kulmakiviä päätöksen mukaan ovat strategiatyötä selkeästi ohjaava tulevaisuusryhmä (=johtoryhmä), kaksivuotinen hallinnon vuosikello, kahden vuoden välein toistuva haastattelukierros helsinkiläisten tarpeita koskien, tulevaisuuspäivät, aina kahdeksi vuodeksi kerrallaan asetettu kärkitavoite ja Tilannehuone-työskentely. Erityisesti Tilannehuone-työskentely tukee kehittämislustan tapaan myös Rohkeasti yhdessä –prosessia.

Rohkeasti yhdessä –työskentelyn kevään 2020 tavoitteena oli luoda yhteistä tavoitetilaa, jota olisi mahdollista työstää syksystä 2020 lähtien tarkemmaksi tavoitetilaksi ja toimenpidesuunnitelmaksi. Näin seurakuntien ja niiden yhteinen työ mahdollistuu parhaalla mahdollisella tavalla myös tulevina vuosina, vaikka resurssit ovat jäsenmäärän voimakkaan laskun vuoksi selkeästi supistumassa. Rohkeasti yhdessä –prosessi kestää kuluvalta vuodelta 2022 loppuun saakka.

Rohkeasti yhdessä aloituspäätöksessä esitetään prosessille seuraavat täsmällisemmät kysymykset:

- Mikä on yhteinen tahtotila siitä, miten pärjätään jatkossa?
- Mitä tehdään yhdessä yhteisissä työmuodoissa ja mitä taas seurakunnissa?
- Mistä karsitaan ja mitä ei enää tehdä?
- Miten organisoidutaan ja rakennetaan yhteistyön tasoja tai puretaan niitä?

Rohkeasti yhdessä –prosessissa kerättiin kevään 2020 aikana yhteisen tavoitetilan pohja-aineistoa kaikkia Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden toimijoita koskevilla Rohkeasti yhdessä –kuukausikysymyksillä (tammi-maaliskuu), rovastikunnallisilla keskusteluilla, Tilannehuone-työskentelyillä ja kirkkoherrojen työskentelyillä. Osa suunnitelluista työskentelyistä jouduttiin perumaan Korona-tilanteen vuoksi.

Kesän 2020 aikana pohja-aineistosta laadittiin liitteenä oleva kooste ja ehdotus yhteiseksi tavoitetilaksi. (Liitteet I) Tavoitetilan muoto heijastelee Rohkeasti yhdessä –prosessin ja jatkuvan strategiaproessin tiivistä yhteyttä keskenään. Rohkeasti yhdessä –prosessi on osa laajempaa, jatkuvasti käynnissä olevaa seurakuntien yhteistä strategiaproessia. Jatkuvan strategiaproessin lähtökohtana on, että itsenäiset seurakunnat laativat paikallisesti omat strategiset linjauksensa, mutta Helsingin seurakuntien ja niiden yhteisen työn kokonaisuutta on tämän lisäksi tärkeää ja

mahdollista tarkastella myös yhdessä. Minkälaiseen tulevaisuuteen haluamme paikallisten tarpeiden lisäksi olla yhdessä matkalla? Miten varmistamme yhdessä sen, että kirkko on läsnä helsinkiläisille myös tulevina vuosina?

Ehdotus tavoitetilaksi on siten yhdistelmä Rohkeasti yhdessä –prosessin tämän valtuustokauden tavoitteita ja jatkuvan strategiaproessin vielä pidemmälle tähtäviä tavoitteita. On olennaisen tärkeää, että nämä kaksi lähtökohtaisesti limittäistä prosessia kulkevat valmistelun kaikissa vaiheissa samaan suuntaan. Tavoitelaehdotuksessa olevat arvot, tunnuslause ja tavoitetila eli visio yhdistävät sekä Rohkeasti yhdessä -prosessia että jatkuvaa strategiaproessia.

Tarkoituksena on, että pidemmän tähtäimen tavoitteita ja syksyllä 2019 luodun tilannekuvan haasteisiin vastaamista tarkastellaan lähemmin muun muassa jatkuvaan strategiaproessiin kuuluvan Tulevaisuuspäivän 14.11.2020 yhteydessä. Tulevaisuuspäivään kutsutaan mukaan kaikki seurakuntien luottamushenkilöt (seurakuntaneuvostot, YKN, YKV), kirkkoherrat sekä yhteisten palveluiden johtajat ja päälliköt. Tavoitelaehdotuksen lopussa luetellut toimenpide-ehdotukset liittyvät ennen kaikkea tämän valtuustokauden tavoitteisiin ja siten Rohkeasti yhdessä –prosessiin.

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 10.9.2020 lähettää kevään keskusteluista laaditun koosteen ja tavoitelaehdotuksen seurakuntaneuvostoille ja yhteisten palveluiden yksiköille lausuntoa varten. Lausunnot pyydetään palauttamaan marraskuun loppuun mennessä. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa siihen, voidaanko tavoitelaehdotuksen sisältöön ja muotoon sitoutua. Minkälaisia muutosehdotuksia mahdollisesti

toivotaan? Seurakuntaneuvostot ja yhteisten palveluiden yksiköt voivat lisäksi halutessaan tehdä konkreettisia ehdotuksia Rohkeasti yhdessä –prosessin jatkotoimenpiteiksi.

Yhteinen kirkkoneuvosto käsittelee saatua palautetta joulukuun kokouksessaan ja lähettää esityksensä yhteisestä tavoitetilasta yhteiselle kirkkovaltuustolle, joka puolestaan voi päättää lopullisesta yhteisestä tavoitetilasta tammikuussa 2021.

Yhteisen tavoitetilan lisäksi Rohkeasti yhdessä –prosessia on tarkoitus edistää syksyllä 2020 erityisesti neljän asiakokonaisuuden osalta: alueellisen kiinteistöstrategian laatiminen, yhteisten palveluiden ja seurakuntien välisen työnjaon kehittäminen, erilaisten rakennemalliskenaarioiden luominen sekä talouden tasapainottaminen. Valittu painotus perustuu erityi-

sesti kirkkoherrojen kevätseminaarissa 18.-19.5.2020 ilmaistuihin toiveisiin.

Edellisiä asiakokonaisuuksia on tarkoitus edistää muiden muassa erilaisen joko kaikille avoimien tai tietyille osallistujajoukolle suunnattujen teemaattisten Tilannehuone-työskentelyjen avulla. Seurakuntayhtymän johtoryhmä kutsui kesäkuussa kokoon kaksi Tilannehuone-työskentelyjen suunnitteluryhmää, jotka ovat valmistelleet seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen työnjaon kehittämiseen (pj Yhteisen seurakuntatyön johtaja Stefan Forsén) ja rakennemallien selvittämiseen tähtääviä työskentelyjä (pj yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Jukka Pakarinen). Tilannehuone-työskentelyjen ohjelma julkaistiin seurakuntayhtymän johdon infon yhteydessä 16.9.2020 ja asiaa koskeva seurakuntayhtymän johdon sähköpostikirje lähetettiin samana päivän kaikille Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden työntekijöille ja luottamushenkilöille.

Molempien Tilannehuone-työskentelyjen suunnitteluryhmien tehtäväksi kehittää oman aihepiirinsä teemoista Helsingin seurakuntia ja niiden yhteisiä palveluja laajasti osallistava Tilannehuone-työskentelyjen sarja ja vastata yhdessä Tilannehuone-tiimin kanssa näiden toteutuksesta syksyn 2020 aikana. Suunnitteluryhmät eivät tee käsiteltävistä asioista omia linjauksiaan, vaan päätöksenteko tapahtuu normaalin päätöksentekojärjestelmän puitteissa.

Syksyn 2020 aikana kerätty aineisto työskentelyistä etenee vuoden lopussa ensin Rohkeasti yhdessä –ohjausryhmän ja tämän jälkeen vuoden 2021 tammikuussa yhteisen kirkkoneuvoston käsittelyyn.

Tämän lisäksi alueellisen kiinteistösuunnitelman laadintaa edistetään kiinteistöjohtaja Kai Heinosen johdolla Investointi- ja priorisointityöryhmän toimesta.

Keskeisenä tavoitteena koko Rohkeasti yhdessä –prosessissa on talouden tasapainottaminen ja tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaaminen. Tähän tähtäävät niin yhteisten palveluiden ja seurakuntien työnjaon selkeyttäminen, rakenneratkaisujen selvittäminen kuin alueellisen kiinteistösuunnitelman laatiminenkin. Näiden lisäksi talouden

tasapainottamistarpeet ja –mahdollisuudet selvitetään ja kootaan yhteen. Työskentelyn tavoitteena on aiempien laskelmien pohjalta laatia talouskehyslaskema vaihtoehtoisine skenaarioineen vuoteen 2026 asti. Laskelmassa otetaan huomioon erityisesti vero- ja toimintatulojen sekä henkilöstö- ja kiinteistömenojen kehitys. Työskentelyssä laaditaan myös toimenpidesuunnitelma talouskehityksen toteuttamisen mahdollisuuksista.

Lisäksi syksyn aikana on tarkoitus järjestää kevään tapaan rovastikunnallisia keskusteluja, joissa mukana olisivat ainakin rovastikunnan kirkkoherat ja seurakuntaneuvostojen varapuheenjohtajat sekä yhteisistä palveluista yhteisen seurakuntatyön johtaja Stefan Forsén ja Rohkeasti yhdessä –prosessin koordinoija

Tuomiorovastikunnan kevään 2020 Rohkeasti yhdessä –keskustelujen koosteessa ja ehdotuksessa yhteiseksi tavoitetilaksi todetaan seuraavaa:

”Vaikka omalla seurakunnalla menisikin suhteellisen hyvin, yhteinen kassa ratkaisee tulevaisuuden ja siksi on katsottava myös kokonaisuutta ja kannettava yhteisvastuuta. Investoinnit ovat tällä hetkellä merkittävä menoerä. Seurakuntayhtymän yhteisissä palveluissa on myös iso säästötavoite. On tarkasteltava toiminto toiminnolta, missä asioita hoidetaan tehokkaammin ja mistä luovutaan kokonaan. Kokonaisuudessaan tilanne vaati rohkeita johtopäätöksiä ja meneillään oleva koronatilanne lisää vielä entisestään paineita säästöihin. Seurakunnissa on jätetty virkoja täyttämättä, luovuttu monista tiloista, vuokrattu tiloja ulos, käyty yt-neuvotteluja, kartoitettu myös uusia tulonhankkimismahdollisuuksia sekä haettu uusia yhteistyökumppaneita. Keskusteluissa todettiin, että tilanne on usein kaksijakoinen: seurakunnissa on paljon upeaa toimintaa ja toimivaa yhteistyötä. Samaan aikaan lukujen valossa osa seurakunnista on ajautumassa kielteiseen spiraaliin. Toimintaa leimaa jatkuva uudistumisen ja erikoistumisen tarve. Keskustelua pitää käydä siitä, ovatko rakenteetkaan kunnossa, jotta yhteistyö toimisi.

Keskustaseurakunnissa lisäksi sijainnin vuoksi 2/3 toiminnasta suuntautuu muille kuin oman seurakunnan jäsenille. Jatkon kannalta on mietittävä, löytyykö rovastikunnan seurakuntien kesken mahdollisuuksia erikoistumiseen ja tehtävien selkeämpään jakamiseen? Jos seurakunnissa halutaan vahvistaa testamenttivarojen lahjoitusta, pitää seurakuntien olla uskottava testamenttivarojen käyttäjiä. Tulopohjaa pitää miettiä ylipäättään perusteellisesti. Sopeuttamistoimenpiteitä suunniteltaessa ei saa syödä vaivalla kerättyjä varoja liian nopeasti, vaan uskallettava tehdä päätöksiä itse.”

Samuli Korkalainen Kotiseurakuntana Paavali –ryhmästä on koonnut ryhmänsä ajatuksista pohjatekstin seurakuntaneuvoston lausunnoksi. Lopullinen lausunto muotoillaan eri ryhmien ajatusten pohjalta seurakuntaneuvoston kokouksessa.

Liitteet

- 1 Kevään 2020 RY-keskustelujen kooste ja ehdotus yhteiseksi tavoitetilaksi
- 2 Rohkeasti yhdessä 2023, tavoitetilaehdotus ja syksyn 2020 työskentelyt
- 3 Rohkeasti yhdessä, Paavalin seurakuntaneuvoston lausunto 3.11.2020

